

BETÆNKNING**Afgivet af Fiskeri - Fangst og Landbrugsudvalget****vedrørende**

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Naalakkersuisut pålægges at nedsætte en ekspertfaglig arbejdsgruppe, som skal forberede og om fornødent udarbejde forslag til ekstraordinær og varig indsats for landbrugssektoren, således at der bliver iværksat de nødvendige tiltag/landbrugsprogrammer for at imødekomme erhvervets problemer, såsom tørke, som følge af den globale opvarmning.

Afgivet til beslutningsforslagets 2. behandling

Fiskeri- Fangst- og Landbrugsudvalget har under behandlingen senest bestået af:

Inatsisartutmedlem Hans Aronsen, Inuit Ataatigiit, formand

Inatsisartutmedlem Andreas Uldum, Demokraterne, næstformand

Inatsisartutmedlem Hans Enoksen, Siumut

Inatsisartutmedlem Harald Bianco, Inuit Ataatigiit

Inatsisartutmedlem Siverth K. Heilmann, Atassut

1. Forslagets førstebehandling

Fiskeriudvalget har efter 1. behandlingen gennemgået beslutningsforslaget og fremlægger i det følgende Udvalgets bidrag til Inatsisartuts beslutningsgrundlag. Udvalget bemærker, at der ved forslaget førstebehandling var en principiel tilslutning fra et flertal af partierne i Inatsisartut til, at forslaget intentioner burde realiseres men dog evalueres i Fiskeriudvalget. Udvalget noterer sig, at Naalakkersuisut i sit svarnotat ikke finder anledning til at fremkomme med en indstilling.

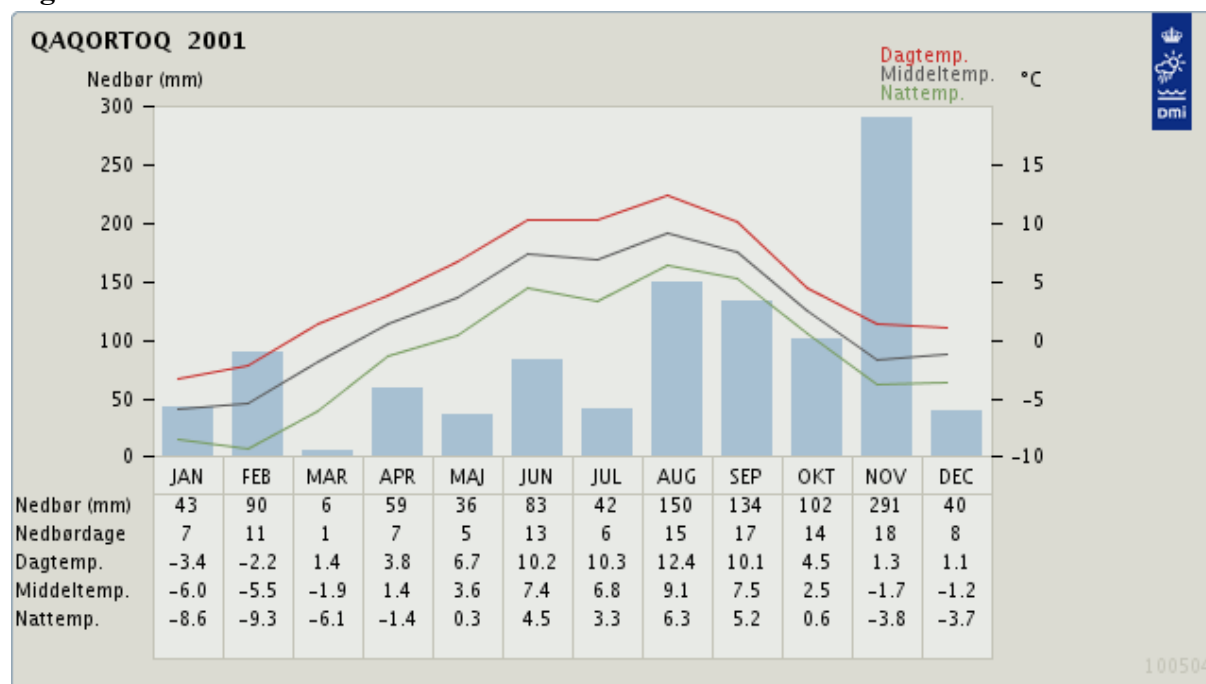
2. Forslagets indhold

Forslagsstillerne ønsker i lyset af de klimamæssige ændringer, der også har betydning i en grønlandsk sammenhæng, at Naalakkersuisut nedsætter en ekspertgruppe. Arbejdsgruppen skal have til opdrag at udforme og formulere langsigtede strategier for, hvorledes det grønlandske landbrugserhverv kan imødegå den klimamæssige udfordring.

3. Udvalgets behandling af forslaget

Forslagsstillerne motiverer beslutningsforslaget ved at henvise til de klimamæssige udsving og forandringer, som jordens klima for tiden gennemgår. Udvalget finder ikke anledning til at betvivle, at klimaet også på vores breddegrader med stor sandsynlighed undergår forandringer, da vort klima synes at udvise større udsving og afvigelser fra det klimamønster, der har været normen.¹ Eftersom klimaændringer efter Udvalgets forståelse er en mangefacetteret proces, bør der udvises en vis forsigtighed, inden der skrives til for håndfaste følgeslutninger om de mulige langsigtede virkninger for vort landbrugserhverv. I figur 1 ses en opgørelse fra DMI over vejret i Qaqortoq i 2001. Den gennemsnitlige månedlige nedbørsmængde over 12 måneder var i 2001 på 89 mm.

Figur 1.

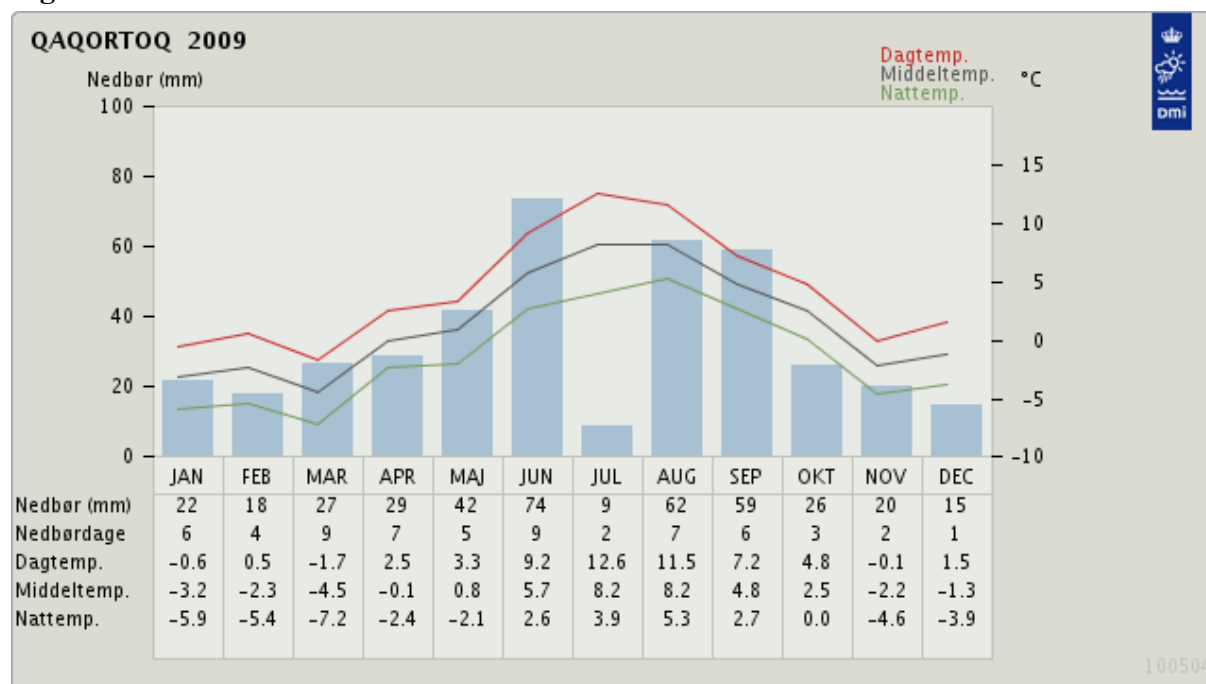

I figur 2 ses en oversigt over vejret i 2009 i Qaqortoq. Det ses, at den gennemsnitlige månedlige nedbørsmængde over 12 måneder var på 33 mm. Der er således et fald imellem de to opgørelser over nedbøren på 53 mm pr. måned i gennemsnit. Der bør dog i denne sammenhæng tages forbehold for, at både 2001 og 2009 kan atypiske år med mere ekstreme udsving i vejret end normalt. Om end det kunne tyde på, at klimaet i Sydgrønland er blevet mere tørt, skal der ske jævnlige observationer over en længere periode for med sikkerhed at

¹ I publikationen "CLIMATECHANGE. Global Risks, Challenges & Decisions, København, 10.-12. marts 2009 - www.climatecongress.ku.dk" anføres det blandt andet; En øget afsmeltning af de store polare iskapper bidrager til den observerede vandstandsstigning. Observationer af det område af den grønlandske indlandsis, der har været på smeltepunktstemperatur mindst én dag i sommerperioden, er steget 50 % i perioden fra 1979 til 2008... (citater slut) og videre.. Sommeren 2007 i Grønland var ekstremt varm. Hele det sydgrønlandske område nåede smeltepunktet den sommer, og smeltesæsonen begyndte 10-20 dage tidligere og varede op til 60 dage længere i Sydgrønland (citater slut)

fastslå, at der er tale om en permanent ændring i nedbørsmønstret, som grundlæggende vil ændre landbrugserhvervets rammebetingelser.

Figur 2.

Kilde DMI

3.1 Klimaændringer kun en ulempe for landbruget?

Det kan drøftes, hvorvidt mulige forandringer i klimaet kun er til ulempe for erhvervet. Agronom Kenneth Høgh² har i en artikel fra 2009 på internettet overvejet de ulemper og fordele en mulig overgang til et varmere klima vil medføre for det grønlandske landbrug. Om end grøntsagsdyrkning endnu er i sin vorden, er det Kenneth Høghs vurdering, at et varmere klima vil være befordrende for, at det grønlandske landbrug kan differentiere og udvide sin produktportefølje, således at landbruget på sigt kan overgå til en mere kommerciel grøntsagsproduktion, hvorved at indtjeningen fra fåreholdet kan suppleres.

Kenneth Høgh skriver blandt andet følgende:

"Alt i alt vil et varmere klima være en fordel for landbruget. I et område som Sydvestgrønland vil en længere vækstsæson skabe mulighed for en større planteproduktion, da temperaturen i vækstperioden og vækstperiodens længde er den primære årsag til en begrænset plantevækst i såvel sub- som lavarktis.

² http://climategreenland.gl/udfordringer_og_muligheder/landbrug/

Derfor vil et varmere klima resultere i en større græsningskapacitet og større udbytte af ensilage og hø samt grøntsager og kartofler m.m.”³ (citater slut)

På trods af den overordnede positive vurdering af de effekter, overgangen til et varmere klima vil indebære, er denne udvikling ikke uden udfordringer, eftersom en faldende nedbørsmængde kan resultere i en svingende produktion af grovfoder. Dette kan medføre, at grovfoderet må indkøbes fra udlandet. Kenneth Høgh opsummerer situationen, hvad angår grovfoderproduktionen således:

”Hyppige sommertørkeperioder med højere temperaturer og ingen regn vil være et problem for det grønlandske landbrug. Således har tørkeperioder i forsomrene i 2007 og 2008 været meget skadelige for erhvervet, specielt med tanke på dyrkningen af græs til hø og ensilage. Specielt har det haft betydning for græsningen i særligt tørkeudsatte græsningsområder, herunder græsningsområderne ved Qassiarsuk bygd. Der etableres en del nye vandingsanlæg i disse år på de grønlandske landbrug for at gøre grovfoderproduktionen mere stabil.”⁴ (citater slut)

Det ovenfor citerede indlæg er fra april 2009. Det er derfor Udvalgets forståelse, at denne beskrivelse af landbrugserhvervets situation stadig har aktualitet. Det ses ligeledes af det ovenfor citerede, at tørkelignende perioder i 2007 og 2008 udfordrede landbruget mht. produktion af hø og ensilage grundet vandmangel. Det synes også at fremgå af det citerede, at landbrugserhvervet af egen drift søger at kompensere for den faldende nedbørsmængde ved at etablere kunstvanding for derved at øge produktionen af grovfoder.

Det kan ikke udelukkes, at det nedbørsmønster, som er beskrevet ovenfor, vil gentage sig i 2010, således at forsommeren også bliver tør. Det er Udvalgets forståelse, at der i lovgivningen allerede er mulighed for, at erhvervet kan søge om finansiering til at imødegå sådanne udfordringer. I Inatsisartutlov nr. 6 af 2. december 2009 om erhvervsfremme af landbrug er der således anført følgende;

”Driftsmidler og øvrige anlæg

³ http://climategreenland.gl/udfordringer_og_muligheder/landbrug/

⁴ IBID

§ 9. *Naalakkersuisut kan yde erhvervsfremmelån til:*

- 1) *Anskaffelse af maskiner, redskaber, vandingsanlæg, indhegning samt øvrigt nødvendigt driftsmateriel.*
- 2) *Opførelse eller anskaffelse af anlæg til elproduktion, herunder minivandkraft, vindkraft og solenergi til brug for bygninger til landbrugsformål, bolig og aftægtsbolig.*
- 3) *Anskaffelse af jolle til persontransport.*”

Det ses i § 9, stk. 1, nr. 1, at Naalakkersuisut kan yde erhvervsfremmelån til vandingsanlæg. Der er således i loven taget højde for, at erhvervsudøvere kan have et behov for et sådant driftsmiddel. Disse midler afsættes på finansloven. Såfremt nedbørsmængden i forsommeren med tiden skulle forværres, har Inatsisartut mulighed for via finansloven at omprioritere og flytte yderligere midler til finanslovens formålsskonto 51.03, således at der i højere grad bliver mulighed for at yde landbrugserhvervet lån, der vil give erhvervet mulighed for at imødegå de klimamæssige problemer. Udvalget bemærker ligeledes, at Naalakkersuisut vil iværksætte tiltag i samarbejde med landbrugets interessenter m.h.p. at belyse klimamæssige problemstillinger.

3.2 Nuværende muligheder for rådgivning af Naalakkersuisut på Landbrugsområdet.

Forslagsstillerne ønsker, at der nedsættes en ekspertfaglig gruppe, der skal udarbejde en analyse og eventuelt fremkomme med et forslag til afhjælpning af de klimabetingede udfordringer, det grønlandske landbrugserhverv står overfor. Det kan overvejes, om den tekniske fagekspertise, der efterlyses i beslutningsforslaget, ikke allerede er realiseret ved nedsættelsen af et Landbrugsråd i Landstingslov nr. 15 af 19. november 2007 om ændring af landstingslov nr. 5 af 2. maj 1996 om landbrug (Landbrugsrådets kompetence og sammensætning):

”Landbrugsrådet

§ 14 a. *Landsstyret nedsætter et Landbrugsråd, der består af følgende medlemmer:*

- 1) *1 formand udpeget af Landsstyret.*
- 2) *1 medlem udpeget af Landsstyret efter indstilling fra Grønlands Naturinstitut.*
- 3) *2 medlemmer udpeget af Savaatillit Peqatigiit Suleqatigiissut.*
- 4) *3 medlemmer udpeget af Kommune Kujalleq, hvoraf 1 medlem repræsenterer henholdsvis Nanortalik, Qaqortoq og Narsaq distrikt.*
- 5) *1 medarbejderrepræsentant fra institutionerne under Landbrugsrådet.*
- 6) *1 medlem udpeget af Neqi A/S.*
- 7) *1 medlem udpeget af Fødevarerministeriet.*

Stk. 2. Landbrugsrådet tilknyttes så vidt muligt en tilforordnet fra det islandske landbrugsuniversitet. Landbrugsrådet kan endvidere efter behov lade sig bistå af eksterne eksperter, herunder eksperter fra andre lande end Grønland.

Stk. 3. Landsstyret fastsætter Landbrugsrådets forretningsorden og regler for Landbrugsrådets budget og regnskab.

§ 14 b. *Landbrugsrådet rådgiver Landsstyret i sager om landbrug.*

Stk. 2. Landsstyret stiller sekretariatsbistand til rådighed for Landbrugsrådet.

§ 14 c. *Landsstyret kan fastsætte regler om Landbrugsrådets virke og kompetence. Landsstyret kan fastsætte regler, der bemyndiger Landbrugsrådet til, på landsstyrets vegne at varetage opgaver i henhold til landstingsloven og regler fastsat i medfør heraf, herunder kompetence til at træffe afgørelser og føre tilsyn.*

Stk. 2. Landsstyret kan fastsætte regler, der bemyndiger Landbrugsrådet til, på Landsstyrets vegne, at forestå ledelse og drift af Konsulenttjenesten for Landbrug og Forsøgsstationen Upernaviarsuk.”

Som det fremgår af § 14, er Landbrugsrådet bredt sammensat af interessenter fra landbrugserhvervet - færeholderdistrikterne og fagpersoner - der har en professionel relation til landbrugserhvervet. Derudover har Landbrugsrådet mulighed for at lade sig bistå af eksterne eksperter. De udpegede medlemmer af Landbrugsrådet må samlet forventes at have en faglig indsigt i alle facetter af landbrugserhvervet. Udvalget anser alt i alt, at Landbrugsrådet qua sin sammensætning besidder de bedste forudsætninger for at vurdere de konkrete behov, landbrugserhvervet måtte have, set i lyset af de udfordringer, klimaforandringerne medfører. Det er derfor Udvalgets forståelse, at eventuelle kommende initiativer og analyser, hvad angår imødegåelse af klimamæssige forandringer, bør initieres på baggrund af den rådgivning og de anbefalinger, der måtte fremkomme fra Landbrugsrådet til Naalakkersuisut. Udvalget er overbevist om, at Landbrugsrådet - såvel som de øvrige institutionelle aktører på Landbrugsområdet - vil tage kontakt til Naalakkersuisut, såfremt det vurderes, at klimaforandringerne stiller Landbrugserhvervet i en situation, hvor det er nødvendigt med en ekstraordinær indsats.

4. Udvalgets indstilling

Et **flertal** i Udvalget bestående af repræsentanterne fra Inuit Ataqatigiit, Atassut og Demokraterne indstiller forslaget til **vedtagelse** og skal om forslaget bemærke:

Vi finder det vigtigt, at Landbrugsrådet i højere grad end hidtil begynder at planlægge arbejdet. Derfor indstilles det, at der i forbindelse med fornyelsen af Landbrugsrådets arbejde tages højde for en bredere indsats for øgning af landbruget udover færeholdet samt være mere forberedt til fremtidige katastrofer med hensyn til de klimatiske ændringer.

Derudover finder Udvalget det vigtigt, at den politiske målsætning om Selvforsyning medinddrages.

Et mindretal bestående af repræsentanten fra Siumut indstiller med nedenstående bemærkninger forslaget til **forkastelse.**

Fra Siumut vil vi som mindretal udtrykke, at vi i det hele taget ikke er enige i at prøve at nedsætte en ny udover Landbrugsrådet på grund af følgende. Der kan ikke oprettes et nyt til erstatning for Landbrugsrådets gode indsats og viden, idet Landbrugsrådet allerede bearbejder og behandler intentionerne i forslaget, og da de allerede har mulighed for at søge særlig faglig bistand og lade disse arbejde, såfremt de vil vide mere om nye særskilte behov i landbruget og husdyrholdet.

Desuden er vi i Siumut ganske overbevist om, at det siddende Landbrugsråd følger med i og har god viden om forholdene, samt at deres evne til at arbejde og deres indsats er ekstraordinær. Derfor er der i det hele taget ingen grund til at nedsætte en ny arbejdsgruppe, idet vi allerede har en, der gør en god indsats og har god viden.

Vi er godt bekendt med og respekterer Landbrugsrådets ekstraordinære indsats, og vil udnytte deres viden, og i forhold til en god udnyttelse af rådet finder Siumut det meget vigtigt ikke at sprede kræfterne, men at samle disse. Derfor kan vi ikke støtte nedsættelse af et nyt landbrugsråd i den foreslåede form. Vi har allerede et velfungerende Landbrugsråd, som besidder en masse viden.

Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse af forslaget skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Hans Aronsen
Formand

Andreas Uldum
Næstformand

Hans Enoksen

Siverth K. Heilmann

Harald Bianco